Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Skogens miljövärden – Ångermanland

Västansjömarken 1:1, R715-2021, Sollefteå kommun

Journalnummer 2021-4158-4

Åtgärd: Uthuggning av gran, katning av tall samt fälla träd och lämna som död ved.

Beskrivning: Efter samråd med Skogsstyrelsen och med stöd från Skogens miljövärden har naturvårdande åtgärder utförts inom en tallnyckelbiotop vid Västansjö i Sollefteå kommun. Området består av ett talldominerat bestånd i anslutning till Lill-Mårdsjöns naturreservat. Marken är kuperad och på vissa delar sluttar det ganska brant mot sydväst. Skogen har en tydlig brandhistorik med brandstubbar, brandljud och flera skikt av tall. Det finns rikligt med gammeltallar som är uppåt 220 år. Gran hade växt in i ganska stor utsträckning, vilket var anledningen till den utförda åtgärden. Vid åtgärden plockhöggs det mesta av granen och tallar katades för att på så sätt skapa ny tjärved. Vi har även fällt träd som sedan har lämnats som lågor för att skapa mer död ved. Den här åtgärden bidrar till miljömålen ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt- och djurliv” genom att hindra ett brandpräglat, flerskiktat tallbestånd att växa igen med gran. Genom katning och nyskapande av död ved, har vi skapar substrat som är viktiga för till exempel insekter, svampar, lavar och mossor.

Påverkade miljömål: Ett rikt växt- och djurliv och Levande skogar.

Lövsta 2:1, Middagsklippen, R1384-2022, Sollefteå kommun

Journalnummer 2022-4270-2

Åtgärd: Att gynna både ljuskrävande arter som knyts till lövträd, framför allt asp liksom även skuggfördragande arter som knyts till död ved av gran.

Beskrivning: Granskog med en genomsnittlig ålder av ca 90 år, med högt inslag av asp. I beståndet finns det enstaka mycket grova aspar och björkar samt även 200-åriga modergranar. Både stående och liggande död ved av gran i olika stadier av nedbrytning förekommer rikligt. Det finns även spridda dungar av asp och björk som trängs och skuggas hårt av gran.

Från i förväg planerade körvägar gallras skuggande granar bort så att lövträdens kronor får mera ljus till ett avstånd av ca 8 meter på båda sidor av körvägarna. Vi skapar död ved genom att fälla träd och göra 3 meter höga stubbar, medan

resterande del av trädet lämnas. Stickvägarna ligger så glest att skuggfördragande arter mellan vägarna inte störs av ingreppet.

Påverkade miljömål: Ett rikt växt- och djurliv och Levande skogar

Vimmarvattnet 1:19 och 1:20, Sollefteå kommun

R1663.2029 Bränning. Journalnummer 2021-4499-2.

Åtgärd: Naturvårdsbränning av 15 hektar.

Beskrivning: Åtgärden bidrar till att gynna flera tusen arter på lång sikt som är beroende av den miljö som utvecklas efter bränder i skog. På kort sikt gynnas arter som sotsvart praktbagge, rökdansfluga, bronshjon, tretåig hackspett, större hackspett, kolflarnlav, cinoberticka och brandskiktdyna.

Påverkade miljömål: Levande skogar" och ett rikt växt och djurliv.

Risbränna 1:2, Sollefteå kommun

Åtgärd: Naturvårdsbränning, där det nyskapas en del död ved och bildas olika brandpåverkade vedkvaliteter.

Beskrivning: Block- och virkesrik enskiktad tallskog på en myrholme som gränsar mot Rosjön i väster. Beståndet är relativt opåverkat av sentida avverkningar och har uppkommit efter den senaste branden och har fått utvecklas fritt. Många av de gamla tallarna har öppna brandljud och flera övervallningar vittnar om återkommande bränder och en längre brandhistorik. Det finns brandstubbar med spår av kol,där kolflarnlav och flarnlavar är påträffade. Det finns även gott om färsk död ved i form av tallågor.

Påverkade miljömål: Levande skogar.

Långsjön, R1566-2019 och Sollefteå kommun

Journalnummer 2021-4496-2.

Åtgärd: Naturvårdsbränning som omfattade ca 4,5 ha. Granen har huggits ut och ca 100 högstubbar har skapats. Ett antal hela träd har också lämnats.

Beskrivning: Området består av barrblandskog på frisk rismark mellan Långsjön och Lövbergsmyren. I området finns större partier av relativt grov 170-årig tall. I andra delar finns större inslag av gran. Stora björkar är relativt allmänna, dito asp fläckvis. Det finns god förekomst av gamla brandstubbar som visar på brandhistorik. Syftet med åtgärden var att efterlikna en naturskog efter skogsbrand och upprätthålla brandens dynamik i området. Efter skogsbranden finns rikligt med död ved stående och liggande. På det här viset kan vi gynna biologisk mångfald och hotade arter som knyts till brandfält och barrnaturskog. Exempelvis tretåig hackspett, spillkråka, kolflarnlav, grov och slät

tallkapuchongbagge, bronshjon, brandskiktdyna, cinoberticka och dropptaggsvamp.

Miljömål: Levande skogar och Ett rikt växt och djurliv.

Naturvårdsbränningar 2021

SCA har genomfört naturvårdsbränning på 30 hektar i Bastusjön (R1498-2019, journalnr 2019-4364). Syftet är att gynna brandberoende arter.

Miljömål: Levande skogar, Rikt växt- och djurliv.

SCA har genomfört naturvårdsbränning på 8,6 hektar i Kullberg (R1601-2019, journalnr 2019-4816-1). Syftet är att gynna brandberoende arter. SCA har fått 106 300 kr i bidrag.

Miljömål: Levande skogar, Rikt växt- och djurliv.

SCA har genomfört naturvårdsbränning på två öar i Storsjön, norr om Näsåker omfattande 10,6 hektar (R 544-2020 Storsjö:öar journalnr 2020-2082-2). Syftet är att gynna brandberoende arter. SCA har fått 123 400 kr i bidrag.

Miljömål: Levande skogar, Rikt växt- och djurliv.

Bränd mark och rikligt med brända substrat som gynnar många brandberoende arter .

Åtgärder:
Granen huggs ut. Högstubbar till ett antal av ca 100st skapas. Ett antal hela träd lämnas.
Därefter naturvårdbränning av ca 14,7ha

Västansjö 1:1-2:1-1:13-s:1, Härnösands kommun

1685-2019, journalnr 2020-77-2

Åtgärd: Skötsel för natur- och kulturmiljö. Maskinell gallring med inriktning att öka lövandelen på granens bekostnad. Högstubbar har skapats (ca 5 st/ha). Lämningarna märks upp med kulturstubbar.

Beskrivning: Lövrik barrskog beläget vid norra Skälansjön. Ca 40-50 år gammal skog i genomsnitt. Här finns en gammal övervuxen fäbod med en hel del tydliga lämningar – främst husgrunder. Björk och asp dominerar lövskogen, i övrigt finns det gran och enstaka mindre partier med tallinblandning. Hela området omfattar 24 ha.

Målbilden är en genomgallrad lövrik granblandskog i ytterkanterna samt en helt lövdominerad sydsluttning i de centrala delarna

Påverkade miljömål: Ett rikt växt och djurliv och Levande skogar.

Västerby 2:5, Örnsköldsviks kommun

Björnböles stormyran R100-2020, journalnummer: 2020-365-2.
Markägande bolag Scaninge Holding AB Areal 12 ha.

Åtgärd: Tallföryngring som växer upp i en äldre generation av björk och tall.

Beskrivning: Tre myrholmar som är belägna i Björnböles stormyran. Björnbölesmyran är våtmarksinventerad och klassad som en Klass 1-myr. Skogen på myrholmarna är grandominerad barrskog med inslag av björk och tall. Enstaka brandstubbar tyder på brandhistorik. Granen som är dominerande träslag är yngre än tallen och björken och bedöms ha växt in efter brand eller avverkning. Naturvärden finns i dag främst i den äldre generationen av tall och björk.

Granen har avverkats, tall och björk lämnats. På ett stort antal av de yngre tallarna har barkskador gjorts i syfte att efterlikna skador efter brand. Senvuxna lavrika granar längs myrkanterna har lämnats kvar. 80st högstubbar har skapas och träddelen lämnas kvar. En målsättning är att myrholmarna ska brännas för att underlätta föryngring. Väg över myren har trampas med grävmaskin.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Åkroken 1:1, Sollefteå kommun

R840-2016, journalnummer: 2016-3863-6

Åtgärd: Naturvårdsbränning i skog.

Beskrivning: Ett område med lavrik sandtallskog omfattande 6ha har naturvårdsbränts med kvarvarande skog. Bränningen gick som planerat och ca 90% av träden kommer att överleva. Många träd kommer att få brandljud och självföryngring kommer upp i öppna ytor. Marksvampar som knyts till sandtallskog kommer att gynnas. Kulturlämningar som stigar och lämningar efter kolning har inte påverkats negativt.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Ullångers-Eden 1:1, Kramfors kommun

Eden R1687-2019 och journalnummer 2020-60-2.

Åtgärder: Att gallra fram lövskog och vårda kulturminnen i ett 22 hektar stort område kring torpet Eden i Ullångers socken, Kramfors kommun i Västernorrlands län.

Beskrivning: Området kring torpet var för ca 100 år sedan öppen mark, men är nu beskogat med lövrik blandskog. I östra delen rinner en bäck med en värdefull bäckmiljö. Skogen väster om torpet är särskilt rik på grov och lång asp. Här finns

även rikligt med kulturminnen i form av odlingsrösen och flera huslämningar. Genom hela området går en gammal landsväg.

För att utveckla naturvärden knutna till lövskog och synliggöra kulturlämningar har gran gallrats ut. Nu är hela området en lövskog med högt inslag av grov asp. Gran finns kvar i dungar och i fuktiga partier. Kulturlämningarna är frihuggna och markerade med högstubbar.

Påverkade miljömål: Levande skogar, bevarade kulturlämningar och ett rikt växt- och djurliv.

Stugusjön 1:23 Sollefteå kommun

Åtgärder: Brandlikande åtgärder i tallnyckelbiotop.

Beskrivning: Äldre tallskog på en blockig sluttning åt nordost med torra höjder och åsar och en liten göl nedanför sluttningen med lite gran och lövträd. Området har främst tallvärden som består i de upp mot 400-åriga tallarna, gamla tallågor, torrakor och högstubbar, varav många med gamla brandljud. Granen håller dock på att växa in i området. Målet är att hugga ut granen och spara tall och löv samt att skapa stående och liggande död ved av alla trädslag och kata tallar för att efterlikna brandljud. Vi ska även dra smågranar med roten för att störa markskiktet i gläntor för att på så sätt få upp en tallföryngring.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Stugusjön 1:22 och 1:23 Sollefteå kommun

Åtgärder: Frihuggning av kulturlämningarna och naturvårdande åtgärder i lövskog

Beskrivning: Området består av en gammal by intill sjön som splittrades vid lagaskifte i mitten av 1800-talet. Delar av byn monterades ner och flyttade en bit söderut och bildade två gårdstomter som även de är med i denna beskrivning. I området för den gamla byn finns det bevarade husgrunder och jordkällare. Utanför byområdet finns odlingsmark med odlingsröden och betesmark. Gårdstomterna i söder har också bevarade husgrunder och jordkällare och en har även en kallkälla. Även här finns odlingsmark med odlingsrösen.

Målet är att rensa alla lämningar från träd, buskar och ris och göra de synliga samt att ställa kulturstubbar runt. Odlingsmarken och betesmarken är i dag lövträdsdominerad och ska bli en ljus lövskog med hagmarkskaraktär med äldre tallar sparade som naturvärdeträd.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv. Forn- och kulturminnesvård.

Åkroken 1:1, Sörgraninge 1:4, Sollefteå kommun

R1356 R1314, journalnummer 2017-3381-2

Åkroken 1:1

Åtgärder: All gran huggs ut. 50 st grova högstubbar skapas. Fornlämningar och kulturlämningar frihuggs. Åtgärdad areal 5,5 ha.

Beskrivning: Området består av olikåldrig tallskog beläget inom SCAs mångfaldspark i Sörgraninge som i norra delen angränsar till en nyckelbiotopsklassad ravin. Här finns ett högt inslag av mycket gamla grova tallar och slutna brandljud kan ses här och var. Det finns ett inväxande skikt av gran, ca 90 år gammal, och även yngre slanig tall. Brandstubbar förekommer allmänt. En gammal stig löper snett igenom området. Fyra stora kolbottnar har hittas och dessa är enligt uppgift minst 100 år gamla. Två fångstgropar finns inom området och i anslutning finns ett stort fångstgropsystem och länets äldsta fångstgrop som har daterats till 3 500 år f.Kr.

Målbilden är en ljus, öppen och olikåldrig tallskog som liknar en naturskog med brandhistorik. Här finns inslag av grova högstubbar och döda träd. Synliga kultur och fornminnen. Området är attraktivt för besök och exkursioner.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv. Forn- och kulturminnesvård.

Sörgraninge 4:1 Ljushuggning.

Åtgärder: Urhuggning av gran i större delen av området förutom den norra sluttningen. Ca 25 högstubbar skapas. Röjning och uppmärkning av vandringsstig. Stigen som blir ca 3 km passerar förbi tre bestånd med naturvårdande skötsel och ett bestånd som har avsatts som naturvård orörd. Åtgärdad areal 2,9ha

Beskrivning: Området har skiktad gammal blåbärstallskog med rikligt av storvuxna tallöverståndare i åldrar mellan 190 och 260 år (uppskattat), vissa med brandljud. I väst finns även en 120-årig generation. Graninväxten ökar mot norr och öster. Granen har bara bitvis börjat få naturvärden och då speciellt i norr där det står gamla hänglavsgranar. Tallvärdena kan prioriteras vid skötselinsatser. Det förekommer bara sparsamma mängder död ved och enstaka gammal asp och sälg. Stark klass 2. Området ligger inom SCAa mångfaldspark i Sörgraninge och ligger i anslutning till flera andra intressanta områden som kommer att förbindas med en vandringsstig.

Målbilden är en ljus och öppen tallskog där de grova tallarna exponeras för ljus och värme. Längs norra beståndskanten finns mycket gamla lavdraperade granar som kommer att lämnas kvar. Besöksvänligt område med vandringsstigar.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Sörgraninge 4:1 lövgynnande gallring

Åtgärder: Urgallring av all gran och gallring i tallen. Frihuggning av fångstgroparna. Röjning av stig fram till området. Stigen som blir ca 3 km passerar förbi tre bestånd med naturvårdande skötsel och ett bestånd som har avsatts som naturvård orörd.

Beskrivning: Området består av lövrik blandskog på 2,9 ha inom SCAs mångfaldspark i Sörgraninge. Inom området längs östra kanten löper ett fångstgropsystem med sex fångstgropar. Området gränsar mot en stor nyckelbiotop med höga lövskogsvärden i en brant sluttning ner till Höån. Skogen inom området är ca 50 år och med trädslagsfördelning T 25, G25 och L50, i lövandelen finns ett högt inslag av asp i dungar.

Målbilden är en lövdominerad skog med högt inslag av asp som ansluter till nyckelbiotopen i öster. Synliggjorda fångstgropar. En stig går fram till området och in till groparna.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv. Forn- och kulturminnesvård.

Västra Myrbohöjden 1:5, Örnsköldsviks kommun, RAÄ 160:1

Åtgärd: Avverkning av gran medan alla lövträd och tallar lämnas. Synliga odlingsrösen, vallar och huslämningar ska frihuggas. Skapa rikligt med högstubbar för att gynna biologisk mångfald och sätta upp fågelholkar.

Beskrivning: Åtgärden omfattar 6,8ha. Här finns en fornlämning efter bebyggelse på 250x50-200 m, bestående av minst 6 husgrunder varav 2 med spismursrest och 1 med källare, 1 husruin, 1 spismursröse, röjda och ställvis terrasserade odlingsytor och röjningsrösen. Karta från 1819 visar att fäboden bestod av tre fäbodvallar. Från 1824 har Myrbohöjden troligen en fast befolkning och övergår till att bli ett nybygge. Fram till 1778 hörde fäboden till Djupsjö by och därefter till Nybyn. På Lagaskifteskartan från 1885-87 finns 10 byggnader till nybygget. Enligt Johan Strindlunds samling ska Myrbohöjden ha sålts av Nybyn till Fors Nya sågbolag 1885. Husgrunden med källare skall ha byggts av Fors bolaget som skogsbostad. Huset är flyttat på 1950-talet till 1 km norr om Kälsbodtjärn.

Målbilden är en gles lövrik blandskog som avviker från den omgivande produktionsskogen och med synliga fornlämningar. Åtgärderna omfattar avverkning av granar medan alla lövträd och tallar lämnas kvar. Synliga odlingsrösen, vallar och huslämningar frihuggs och avverkningsresterna koncentreras i högar och körs ut. Om det uppstår större öppna ytor plan på så sätt att avvika från den omgivande barrproduktionsskogen. Vi ska skapa rikligt med högstubbar för att gynna biologisk mångfald och sätta upp fågelholkar.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv. Forn- och kulturminnesvård.

Östra Myrbohöjden 1:5, Örnsköldsviks kommun, RAÄ 159: 1

Åtgärd: 5,7 ha där vi kommer att avverka gran medan alla lövträd och tallar lämnas. Synliga odlingsrösen, vallar och huslämningar ska frihuggas. Skapa rikligt med högstubbar för att gynna biologisk mångfald och sätta upp fågelholkar

Beskrivning: Fäbodlämning, 180x50-140 m bestående av minst 3 husgrunder varav 1 med spismursrest och källargrop, 3 husraviner, 1 uppfartsramp, 1 brunn, röjda och stenfria ytor samt röjningsrösen. På kartor från 1755, 1819 och 1824 är det här Myre fäbodar med 4 fäbodvallar. På kartan från 1824 och ur Lagaskifteskarta från 1885-87 är detta ett markerat nybygge kallat Ö-Myrbohöjden. På Lagaskifteskartan är 5 byggnader markerade. Enligt uppgifter från Johan Strindlunds samling ska Myrbohöjden ha sålts 1885 av Nybyn och Myre byamän till Fors Nya sågbolag. Området berör en nyckelbiotop med fynd av långskägg.

Målbilden är en gles lövrik blandskog som avviker från den omgivande produktionsskogen med synliga oskadade fornlämningar. Vi ska avverka av gran och lämna alla lövträd och tallar. Synliga odlingsrösen, vallar och huslämningar frihuggs. Avverkningsrester koncentreras i högar och körs ut. Om det uppstår större öppna ytor planteras dessa med björk för att bevara brunjordsmånen. Området kommer på så sätt att avvika från den omgivande barrproduktions-skogen. Vi ska även skapa rikligt med högstubbar för att gynna biologisk mångfald och sätta upp fågelholkar sätts upp.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv. Forn- och kulturminnesvård.

Mjövattnet 1:2, 1:6, 1:16 i Kramfors kommun

Åtgärd: Avverka gran och lämna skärm av lövträd. Skapa kantzon längs bäcken.

Beskrivning: Forn- och kulturminnesområden på 9,4 ha. Här finns lägenhetsbebyggelse med byggnadslämningar efter hus, ladugård och jordkällare. Det finns flertalet stora odlingsrösen och delvis öppna ängsytor. Området har fossil åkermark och odlingsrösen, 100-150X350 m (NV-SÖ) bestående av 16 odlingsrösen. Odlingsrösena är runda och ovala. Området begränsas av en bäck i väster, en stig i öster och hägnadsrester i söder. Området ansluter till 31 ha skogsområde med lövrik blandskog som är ca 40 år. Genom området går en gammal ridstig som ofta används. Söder om området ligger Storvattnets sommarstugeområde med badplats.

Åtgärderna omfattar att avverka gran och lämna en skärm av lövträd (björk, asp och sälg) samt en kantzon som lämnas orörd längs bäcken. Det 27 ha stora blandskogsområdet öster om stigen gallras så att minst 70 procent av träden utgörs av lövträd. Två lövrika sumpskogsområden i södra delen lämnas orörda. Behandlad areal blir 26,4 ha i lövskogsområdet och 5,8 ha inom forn och kulturminnesområdet

Målbilden är att de stora odlingsrösena och huslämningarna är synliga. Hela området ska bara glest beskogat av lövträd med en beskuggande trädridå längs den fina bäcken i väster. Tillsammans med stigen längs östra sidan skapas ett vackert strövområde. Hela området är värdefullt för lövskogsanknutna fåglar och insekter.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv. Forn- och kulturminnesvård.

Fastighet Brantsbäcken 1:1 Sollefteå kommun

Åtgärd: Området omfattar 8,2 ha. Avverka all gran mellan fornlämningarna medan lövträden och naturvärdesträd av tall mellan och i kring odlingsrösen lämnas kvar för att bilda bestånd. Bäckravinen lämnas orörd.

Beskrivning: Gårdslämningen RAÄ Överlännäs 68:1 består av en gårdstomt, 400x300 m (Ö-V), bestående av 1 jordkällare, 1 ladugårdsgrund, 2 ruiner efter lador, 1 grund till ekonomibyggnad, 1 hästvändring, 1 mur och 23 odlingsrösen. Äldsta belägg från 1825. Ny beskrivning vid specialinventering år 2017. (Raä dnr: 3.4.2-3158-2017). Här finns lövrik granskog. Det finns enstaka gårdsträd som står kvar kring gårdstunet och på och i kring odlingsrösena växer i huvudsak lövträd. På odlingsytorna växer i huvudsak gran som troligen planterades på 1930-talet. Odlingsytorna slutar i tydliga terrasskanter. Området söder Brantsbäcken är betydligt blötare och genomkorsas av diken. Rikligt med odlingsrösen och en lång mur längs hyggeskanten.

I områdets norra del ser man grova flerhundraåriga tallar samt grova gamla björkar i anslutning till gårdstunet. Kring de gamla odlingsrösena finns dungar av asp och sälgar. Genom området rinner Brantsbäcken i en bågformad djup bäckravin som på många ställen är svår att ta sig över på grund av kullfallna träd som står på rotvältan. Här och var ser man rester efter flottningsränna. I Brantsbäcken som inte är flottledsrensad finns flodpärlmussla.

Åtgärderna omfattar att hugga bort träd från huslämningar och odlingsrösen. Mellan fornlämningarna huggs all gran bort. Lövträden och naturvärdesträd av tall mellan och i kring odlingsrösen lämnas för att bilda bestånd. Bäckravinen lämnas orörd. Vid avverkningen koncentreras ris och toppar i högar som körs fram till vägen. Lämningar kan ev. behöva rensas extra manuellt efter avverkningen. Ingen markberedning utförs. Ev. planteras björk på större öppna ytor. Målbilden för området är en gles lövskog med tätare lövdungar i fuktiga partier. Området avviker i framtiden från omgivande barrdominerade produktionsskogar. Odlingsrösen, huslämningar och terrasskanter är synliga och oskadade. Bäckravinen är naturligt orörd. Fåglar och insekter gynnas av grova gamla lövträd och tallar.

Genom dessa åtgärder synliggörs fornlämningarna och lövskogen som skapas gör att brunjordsprofilen i de gamla åkerytorna kommer att bevaras samt att området kommer att avvika från de omkringliggande produktionsskogarna.

Naturvärden som knyts till lövskog och lövträd kommer att gynnas. Exempel är gelelavar, Stor aspticka och skalbaggar på grova aspar, insekter som reliktbock

som trivs på grova gamla tallar. Mesfåglar som större hackspett, talltita, stjärtmes, tofsmes, svartmes trivs i lövrika miljöer.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv. Forn- och kulturminnesvård.

Västergraninge 7:1, Sollefteå kommun

Åtgärd: Avverka gran, skapa högstubbar och göra barkskador på tall.

Beskrivning: Här finns en sandtallskog som är rejält grovvuxen och har en hög beståndsålder. På en åsrygg i västkanten står 170-årig tallskog på lite magrare mark, annars är marken bördig med inslag av lågört. Naturvärdet ligger i tallarnas höga ålder och grovlek, samt att det är sandtallskog. Förekomst av värdefull marksvampflora kan förväntas längs åsryggen.

Genommat ta bort granen skapar vi en ljus tallskog med inslag av asp i dungar. Stenbergsleden som passerar igenom och kommer fram vid torpet gör det möjligt att vandra runt hela området ”Vojen”. De gamla grova asparna är särskilt värdefulla för arter som stor aspticka, korallblylav och aspgelélav. Tallticka finns på några av de gamla tallarna och gynnas av ökad solexponering liksom reliktbock.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Södra Vojen, Västergraninge 7:1, Sollefteå kommun

Åtgärd: 6 hektar avverkning av gran och skapande av högstubbar.

Beskrivning: Här finns en pelarsalslik 250-årig tallskog på sandsediment. Åsen och tallskogen har nyckelbiotopsvärden med avseende på främst geologi beståndsålder och artstock. marksvampar. Här finns ovanligt många fynd av tallticka. Området benämns ”Vojen” är populärt som strövområde och passeras av Stenbergsleden. Här finns även fornminnen som fångstgropar och stenålderbosättningar.

Granen huggs bort och vi skapar ca 30 högstubbar medan enstaka klenare tallar barkskadas.

Genomn åtgärden blir skogen lika ljus och öppen som den omgivande, med inslag av enstaka granar och högstubbar. Stigen är trevlig att vandra på och utsikten är förbättrad. Åtgärden gynnar marksvampar är knutna till sandbarrskogar och tallticka återfinns på många av tallarna.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Mjövattnet 1:2 1:6 1:16, Kramfors kommun

Åtgärd: Bevara kultur- och fornminnesområdet genom granavverkning och gynna lövträd.

Beskrivning: Området omfattar ca 32 hektar. Kulturminnesområdet består av byggnadslämningar efter hus, ladugård och jordkällare. Här finns flertalet stora odlingsrösen och delvis öppna ängsytor. Fornminnesområde består av fossil åkermark och odlingsrösen.

Granen huggs bort kvar lämnas en skärm av lövträd (björk, asp och sälg) Kantzon lämnas orörd längs bäcken. De stora odlingsrösena och huslämningarna ska vara synliga. Hela området ska vara glest beskogat av lövträd (björk, asp och sälg) med en beskuggande trädridå längs den fina bäcken i väster. Tillsammans med stigen längs den östra sidan skapas ett vackert strövområde. Det 27 ha stora blandskogsområdet öster om stigen består av lövdominerad blandskog med ca 70 procent lövträd. Hela området är värdefullt för lövskogsanknutna fåglar och insekter.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Sörgraninge 4:1. Långtjärnen, Sollefteå kommun

Åtgärd: Avverkning och naturvårdsbränning

Beskrivning: Skogsområdet omfattar 14 hektar och ligger mellan Långtjärnen och Kåtatjärnen inom SCAs mångfaldspark i Sörgraninge. Här växer gammal tallskog på låg blockfattig moränhöjd. Det finns grova och storvuxna tallar som troligen är i 170-240 årsåldern med gran av olika ålder som växer under – dessa granar bör tas bort. Karaktäristiskt för området är också att det växer tämligen allmänt fina björkar i samma ålder som tallarna. Här finns högt ansatta slutna brandljud på en del tall och på några stubbarkan man se spår av tre bränder.

Vi ska avverka gran medan björk och nästan all tall lämnas kvar. Därefter gör vi en bränning av den stående skogen som innehåller minst 100 m3sk/ha. Vi ska skapa ca 120 högstubbar. Areal för bränningen beräknas till 13,6 ha. Genom dessa åtgärder kan vi efterlikna ett naturligt brandfält med grova överlevande tallar. Vi skapar en miljö och rikligt med substrat som på sikt gynnar många arter. T ex brandskadade björkar som gynnar brandskiktdyna, cinoberticka och plattnosbagge och brandskadade tallar som gynnar tretåig hackspett. Bränd mark gynnar lavar och marksvampar.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Björnbäcken 1:1 Sollefteå kommun

Åtgärd: Avverka gran och skydda lämningar

Beskrivning: Här finns bebyggelselämningar och fossilåkrar. Gårdstunet har rester efter fyra byggnader och en jordkällare. Det första nybygget etablerades troligen under 1700-talet och var bebott fram till 1936 varefter byggnader revs eller brändes. Vi ska frihugga området från gran utan att skada lämningar och terrasskanter. Vi ställer högstubbar runt lämningar och gör en ridå av lövträd längs bäcken. Gårdstunet ska rensas särskilt noga från ris.

Målet är att skapar synliga och oskadade lämningar, med enstaka hagmarksgranar, grova björkar och tallar som står spridda över gårdstomten. På de gamla åkrarna växer lövskog av björk. Åtgärden gynnar fåglar och insekter som knyts till ljus öppen lövskog.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Brantsbäcken 1:1, Sollefteå kommun

Åtgärd: Avverkning för att gynna gårdslämning och odlingsrösen.

Beskrivning: Hela området omfattar 8,2 hektar och består av lövrik granskog med enstaka gårdsträd som står kvar kring gårdstunet. På och i kring odlingsrösena finns i huvudsak lövträd. På odlingsytorna växer i huvudsak gran som troligen planterades på 1930 talet.

Vi ska avverka träd vid huslämningar och odlingsrösen. Mellan fornlämningarna huggs all gran bort. Lövträden och naturvärdesträd av tall som finns mellan och kring odlingsrösena ska lämnas för att bilda bestånd. Bäckravinen lämnas orörd. Genom dessa åtgärder synliggörs fornlämningarna. Genom att avverka ska vi skapa en gles lövskog med tätare lövdungar i fuktiga partier. Fåglar och insekter gynnas av att vi lämnar kvar grova gamla lövträd och tallar. De gamla grova asparna är särskilt värdefulla för gelélavar och stor aspticka .

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Kvarnå 1:13 nära Eden, Junsele

Åtgärd: Bränningsliknande åtgärder i tallskog.

Beskrivning: Området består av en riklig mängd gamla tallar som är över 200 år. Dessa är stora och grova och har grova grenar. Naturvärdet i området utgörs främst av dessa tallar. Området har historiskt sett präglats av brand, men eftersom ingen sådan har förekommit på länge har granar börjat erövra området och konkurrerar i flera fall med tallarna genom att växa in i deras kronor. Utan åtgärder kommer granarna att ta över och de värdefulla tallarna hotas.

Granen ska huggas ut för att friställa tallar och björkar. Många tallars bark kommer att katas för att efterlikna brandljud och på så vis skapar vi kådindränkt tallved som är viktig för den biologiska mångfalden. Den döda veden kommer att öka i mängd genom kapning av högstubbar och av lågor. Den kvarvarande skogen kommer vara ljus och luftig så att tallar och naturvärdesbjörkar återigen får möjlighet att trivas och att det kan bildas en flerskiktad tallskog.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Sundmo 1:30 mellan Ramsele och Näsåker

Åtgärd: Efterlikna en skogsbrand i tallskog. Hugga ut gran, friställa gamla tallar och skapa luckor som ger förutsättningar för tallar att föryngra sig. Skapa död ved och skada tallbarken för att skapa kådindränkt tallved.

Beskrivning: Åsen är känd som en stor tjäderspelplats. Tyvärr har granen tagit över mycket av tallskogen, men spåren av att det som en gång har var en ljus tallskog finns kvar i form av gamla stora tallar, brandstubbar och tallågor. Högst upp på åsen dominerar blockig terräng och här har förutsättningarna för att granen ska ta över inte varit lika gynnsamma.

Området är klassat som en nyckelbiotop med stora gamla tallar, brandljud, gamla lågor, brandstubbar och en liten andel inväxande gran. Förutsättningar för att tjädertupparna ska kunna sitta i talltopparna och spela är bra här, efter uttag av granen. I anslutning finns det även några fuktigare partier där klen gran och björk dominerar vilket skapar bra förutsättningar för tjäderkycklingar att växa upp i. Dessa partier ska utvecklas fritt.

Målbilden är en ljus och varierad tallskog där äldre tallar har förutsättningar att breda ut sig. Gott om död ved, både stående och liggande. Färska skador på tallar som skapar värden på sikt.

Påverkade miljömål: Ett rikt växt- och djurliv och Levande skogar.

Västby 2:21 nära Helgum

Åtgärd: Friställa lövträd och skapa död ved av löv och gran

Beskrivning: Gammal lövbränna med gamla aspar, sälgar och björkar där granen har växt in i kronorna på lövträden så att de riskerar att konkurreras ut. Granen skulle behöva decimeras för att förlänga lövsuccessionen och gynna de rödlistade arter som finns. Större delen av området är en nyckelbiotop. Det finns ett högt lövinslag genom hela dalgången som är iögonfallande när man åker vägen (11). Åtgärder för att gynna löv har positiva effekter även ur ett landskapsperspektiv.

Målbilden är en ljusare lövskog med mindre gran, där lövträden och dess arter har förutsättningar att leva. Området kommer bli variationsrik med branta delar, där granen delvis får stå kvar eller kommer att kapas för att skapa liggande död ved. En liten talldominerad bit finns också där tallarna kommer glesas ut för att kunna bli stora.

Påverkade miljömål: Ett rikt växt- och djurliv och Levande skogar.

Gideåberg 2:23 vid Gideåberg

Åtgärd: Frihugga fäbodlämningarna och hugga ut granen inom hela området samt spara lövträden för att skapa en ljus miljö och bevara karaktären av fäbod.

Beskrivning: Gideåbergsbodarna bestod enligt inventeringar av 15 husgrunder, varav 10 med spismursrester. Dessa är spridda över området och varvas med gamla odlingsplättar och odlingsrösen. Skogen sluter sig successivt och det

finns gott om träd som börjar växa in i lämningarna och riskerar att förstöra dessa i närtid. Enligt LMV har fäbodarna funnits sedan åtminstone 1700-talet.

Åtgärden kommer att ta bort träd som via sina rötter, eller om de faller omkull, riskerar att förstöra lämningarna. Där granen tas bort kommer miljön att bli ljusare och lövträd lämnas kvar för att återskapa karaktären av en fäbodsmiljö. Lämningen ligger nära flera naturreservat och nära vägen, och kan därmed vara intressant att besöka för allmänheten.

Påverkade miljömål: Ett rikt växt- och djurliv och Levande skogar.

Åsen 1:8, mellan Näsåker och Junsele

Åtgärd: Hugga ut gran som gör beståndet ljust och luftigt samt synliggör kulturlämningarna.

Beskrivning: Det här är ett synnerligen intressant, stort område med många forn- eller kulturlämningar. Naturvärden finns i detta område i form av ett högt lövinslag av björk och sälg.

Här har det stått ett värdshus en gång i tiden, runt början av 1700-talet och som då hade många byggnader omkring. Det sägs att en av Karl XIIs soldater som överlevde Karolinernas dödsmarsch över fjället 1721 fick denna ödegård, där han senare öppnade ett gästgiveri.

Byn övergavs på 30-talet. Spåren efter den tiden finns kvar som flera husgrunder, en välbevarad jordkällare, diverse verktyg och möbler samt spår av tröskning på en före detta åker. Områdets historia är mycket väl bevarad och det finns dokumenterade berättelser om ett dränkningsmord i tjärnen intill som resulterade i att det började spöka.

Målbilden är att göra en uthuggning av gran, som gör beståndet ljust och luftigt samt synliggör kulturlämningarna. Målet är också att göra området tillgänglig för intresserade besökare och informerar om dess historia.

Påverkade miljömål: ett rikt växt och djurliv och bevarad kulturmiljö.

Degersjöberg 1:3 vid Junsele

Åtgärd: Naturvårdsbränning 38,9 ha

Beskrivning: Större delen av arealen består av äldre relativt gles tallskog med tydliga spår av ett flertal tidigare bränder. Vidare finns mindre delområden som förutom tall har ett betydande inslag av gran och björk. Dessa delområden blir ett bra komplement för att skapa variation i området efter branden. I hela området finns det rikligt med spår efter tidigare bränder, även på träd. Brandintensiten ska tillåtas variera så att det blir variation inom beståndet och så att det bildas luckor där det kan uppstå tallföryngringar. Den överlevande skogen är gles så att kvarvarande träd har utrymme att bli grova och solbelysta.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Vallåsen 1:33 vid Ramsele

Åtgärd: Naturvårdsbränning 41,9 hektar

Beskrivning: Området består av ca 80 procent talloch ca 20 procent lövträd. På marken finns det lav och blåbärsris. Det är bitvis blockig terräng. Det finns rikligt med både liggande och stående död ved och det finns gott om spår av flera tidigare bränder över hela området. Vid kanten till Stor-Finnsjön finns ett fiskgjusebo, där ett häckande par observerades. Det finns rödlistade arter som gynnas av brand, som t ex kolflarnlav och vedskivlav.

Brandintensiten ska tillåtas variera så att det skapar variation inom beståndet och så att det bildas luckor där tallföryngring kan uppstå. Den överlevande skogen är gles så att kvarvarande träd har utrymme att bli grova och solbelysta.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Grönåsen 1:1 vid Resele

Åtgärd: Bevara lövskogar, kulturvårdande skötsel, 4 ha.

Beskrivning: Grönåsen är en gammal by och finns bland annat i historiska kartor från tidigt 1800-tal. Det aktuella området består av en mosaik av odlingsplättar och mellan dessa finns odlingsrösen. Det är också kring odlingsmarken som det finns gott om grova lövträd, främst björk, asp och sälg. Dessvärre har granar börjat granar växa in i området och stör i dagsläget de värdefulla lövträden på ett påtagligt sätt. Vi måste därför vidta åtgärder för att naturvärdena ska kunna frodas istället för att försvinna. Vi har hittat en grund efter ett boningshus och en gammal inrasad jordkällare. Det bör även ha funnits flera byggnader i området, men av dessa fann vi inga spår. Det finns en rödlistad art i form av stor aspticka. Området känns exklusivt och välbevarat, särskilt med tanke på dess geografiskt ensliga läge.

Här ska vi gynna lövvärdena genom att plocka bort gran. Friväxande (eller tidigare friväxande) hagmarksgranar ska dock sparas. Vi ska frihugga odlingsrösen och göra dem synliga samt skapa en skogbrynmiljö mot bebyggelsen.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Gussjölandet 1:1, Ragunda kommun

Åtgärd: Bevara lövskogar, bevara kulturmiljö, 15,3 ha

Beskrivning: Området består av äldre blandskog som till hälften är klassat som nyckelbiotop. Det är 40-50 procents lövandel, mest björk och asp. Det finns rikligt med sälg, både trädformig och i bukett, liksom en hel del rönn i trädform. Här finns enstaka gamla grova tallar och en hel del död ved av framför allt björk och asp. Granen hotar att ta över området. Området har enstaka spår av brand i form av brandstubbar. Här finns även en kolbotten som är bevuxen med gran.

Här ska vi spara all löv och hugga bort gran. Sälgar och rönnar friställs och ges utrymme. Vi ska även avlägsna alla träd från kolbotten och märka ut den med kulturstubbar. De grandominerade fuktstråken ska sparas och deras värde förstärks genom att vi skapar död ved.

Påverkade miljömål: Levande **skogar och ett rikt växt- och djurliv.**

Gussjölandet 1:1, Ragunda kommun

Åtgärd: Naturvårdsbränning, 4,3 ha.

Beskrivning: Området består av äldre, ganska gles tallskog som bär spår av tidigare bränder. Det finns gott om både stående och liggande död ved. Området har klassats som nyckelbiotop.

Brandintensiten ska tillåtas variera så att det blir variation inom beståndet och luckor bildas där tallföryngring kan uppstå. Överlevande skogen är gles så att kvarvarande träd har utrymme att bli grova och solbelysta.

Påverkade miljömål: Levande skogar, ett rikt växt- och djurliv.

Sörgraninge 4:1, Graninge församling, Sollefteå kommun

Åtgärd: Ljushuggning och skapa naturmiljö.

Beskrivning: Området ingår i Sörgraninge mångfaldspark och är ett 3,4 hektar stort tallskogsområde som präglas av grova 250-åriga tallar. På många av dessa kan man se den ovanliga talltickan. Det finns även yngre skikt av inväxande gran. Området har bedömts som en nyckelbiotop.

För att bevara och utveckla naturvärden knutna till tall har granen gallrats ut. En del död ved i form av liggande tallar har lämnats på marken. Vi har också manuellt skadat barken på ca 35 tallar i syfte att efterlikna naturliga brandljud och därmed utveckla den speciella hårda ved som bildas i träd som skadats av brand. För att gynna vedlevande insekter har vi skapat ca 35 högstubbar. Vi har satt upp fågelholkar för slaguggla och mesfåglar samt satt upp en informationstavla om åtgärderna.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Åkroken 1:1, Sprängtberget, Graninge församling, Sollefteå kommun

Åtgärd: Naturvårdsbränning, restaureringsområde, 18,2 ha.

Beskrivning: Tallskogsområde som ingår i Sörgraninge mångfaldspark. Området präglas av tydlig brandhistorik med brandstubbar och gamla tallar med öppna brandljud. Vissa beståndsdelar har relativt högt inslag av gran. Marken är sandsediment.

Målbilden är att på sikt få en ljus olikåldrig naturskog med ojämn slutenhet och rikligt med döda och levande träd med spår av brand. Nya tallplantor kommer att etableras i öppna och hårdare brända ytor. Bevarad trädkontinuitet på sandmark. Arter som gynnas av åtgärden är bland andra hotade korktaggsvampar, sotsvart praktbagge, brandskiktdyna, tretåig hackspett och kolflarnlav.

Efter ett varierat virkesuttag på ca 35 procent där i huvudsak gran huggs ut ska området brännas. I de delar av området där inslaget av gran är högt kommer öppna ytor att uppstå och brandintensiteten blir då högre. Genom att variera virkesuttag och bränningsintensiteten kommer den framtida skogen att bli mera lik en naturlig skog som påverkats av många bränder.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Åkroken 1:1 Pimptjärnsmon Graninge församling, Sollefteå kommun

Åtgärd: Naturvårdsbränning, 22,8 ha.

Beskrivning: Området är en lavrik tallhed på sandsedimentmark med tydlig brandhistorik som ingår i Sörgraninge mångfaldspark. Delar av området är en nyckelbiotop.

Målbilden är att upprätthålla en naturlig brandpåverkan. Vi ska skapa en gles och ljus naturskog med rikligt av spår av brand, där den värdefulla artstocken av marksvampar gynnas samt även andra arter som är knutna till denna naturtyp. I vissa delar av området huggs granen ut. Den större centrala delen bränns utan uttag av virke.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Åkroken 1:1, Graninge församling, Sollefteå kommun

Åtgärd: Naturvårdsbränning, 6,3 ha.

Beskrivning: Det här är ett restaureringsområde inom Sörgraninge mångfaldspark med 70-årig delvis gallrad tallskog på sandsedimentmark. Marken är lavrik och det finns rikligt med spår av tidigare bränder.

Målbilden är att återskapa en naturmiljö genom att upprätthålla trädkontinuitet och brandfrekvens på sandmark och förstärka med närliggande naturvårdsbränningar. På så sätt gynnas marksvampar som är knutna till sandmark och svagare markstörningar, liksom övriga brandgynnade arter som exempelvis: kolflarnlav, tretåig hackspett, sotsvart praktbagge och svedjenäva.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Vällingsjön 1:1, Graninge församling, Sollefteå kommun

Åtgärd: Skapa naturmiljö och lövskog, 8,8 ha.

Beskrivning: Området består av gles och ganska luckig lövdominerad blandskog längs Vällingsjöns strand. Skogen innehåller tall och björk, stora dungar av asp och ett högt inslag av trädformig sälg och rönn. Det finns sparsamt med grövre gran, men lägre skikt av gran växer in. Längs sjöstranden står grova gamla tallar med pansarbark. Den steniga sjöstranden längs Vällingsjön är ett populärt fiskevatten med bestånd av naturlig röding. Området ligger ca 1km från naturreservatet Vällingsjö urskog och SCAs mångfaldspark.

Målbilden är en gles öppen blandskog med ca 80 procen lövträd och ett högt inslag av asp och frihuggna buketter av sälg. Vi utför manuell röjning av klenare gran och fäller grövre gran längs vägen med motorsåg. Vi skadar barken med yxa på ca 200 tallar för att utveckla senväxt, terpentinrik tallved. Fågelholkar sätts upp för att gynna fågellivet och vi har placerat bänkbord och eldplats på udden i sjön.

Påverkade miljömål: Levande skogar, ett rikt växt- och djurliv samt sociala värden.

Filitjärn 2:1,Ytterlännäs församling, Kramfors kommun

Åtgärd: Skapa lövskog, 9,5 ha.

Beskrivning: Området är en lövrik granskog med partier som är helt lövdominerade. Lövträden utgörs i huvudsak av björk, med enstaka inslag av asp och sälg. Längst i söder finns några grova aspar. Området är beläget i en sydsluttning. Marken har fältskikt av högört och kalkpåverkad brunjord. Örter som blåsippa och liljekonvalj kan ses här och där. Hela sluttningen kan möjligen ha varit brukad för mer än 100 år sedan.

Målbilden är en ljus lövskog med ett visst inslag av gran och grova äldre tallar. Markens örtflora gynnas och området blir en värdefull fågelbiotop som läggs till flera andra större lövskogsområden i närheten. Vi utför maskinell gallring där granen tas bort. Grova lövträd som måste fällas för maskinernas framkomlighet lämnas kvar. Vi skapar 10 st högstubbar per hektar.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Lutmyran 1:1 Viksjö församling, Kramfors kommun

Åtgärd: Bevara lövskogar, kulturvårdande skötsel 6,96ha.

Beskrivning: Området är beskogad gammal odlingsmark kring ett avstyckat hus (Lutmyran 1:2). Här finns rikligt med grov asp i dungar, grov gammal björk och även större sälgbuketter.

Det finns kvar mindre öppna ängsytor, men granen håller på att växa in. I den nordvästliga delen mot ungskogen finns ett flertal husgrunder omgivna av grov gran och björk. Det finns även rikligt med omkullblåsta grova granar längs kanten mot ungskogen. Området angränsar mot Habborns naturreservat i väst och SCAs frivilliga avsättningar i söder.

Målbilden är en ljus öppen lövskog med ett högt inslag av grov björk och asp samt frihuggna sälgar. Det ska finnas små öppna ängsytor och enstaka hagmarksgranar. Huslämningarna är frihuggna och markerade med högstubbar. Området avviker från den omgivande granskogen och härigenom synliggörs det att område en gång har varit bebott. Naturvärden knutna till lövskog kan utvecklas och brunjorden bevaras till nytta för örtfloran.

Vi utför gransanering och hugger fri lämningarna efter bebyggelse. Vi skapar ca 10 högstubbar/hektar. Arter som gynnas är bland andra stor aspticka och gelelavar på asp samt blåsippa.

Påverkade miljömål: Levande skogar, ett rikt växt- och djurliv och kulturminnesvård.

Räbbnäset 1:1,Graninge församling, Sollefteå kommun

Åtgärd: Skapa lövskog, 13,8 ha.

Beskrivning: Området är en lövrik blandskog på 13,8 hektar. Trädslagsblandningen består av 7 procent tall, 37 procent gran och 56 procent lövträd, mest björk. Skogens ålder är ca 88år. Fältskikt växlar mellan fuktig lågörttyp och fuktig blåbärstyp. Bottenskiktet består i huvudsak av sumpmossor. Beståndet står längs gamla djupa diken. Skogen är stamtät och relativt klen. Björkarna har ofta grov barkstruktur och många har uppsprucken bark vid stambasen. Fläckvis finns det rikligt med död ved av framförallt klen björk. I södra kanten mot hygget står ett tiotal aspar som är ca 30 cm i brösthöjd. Området kan möjligen någon gång ha varit slåttermark eller liknande.

Målbilden är ett lövbestånd av gamla lövträd (ca 1000 stammar/ha) med inslag av tall. Granen får växa upp allt eftersom lövträden dör bort. Lövskogsfasen förlängs och så småningom, efter 70 år, är det återigen en granskog med inslag av grova gamla lövträd.

Vi gallrar ut nästan all gran. Alla lövträd och tallar lämnas kvar. Rikligt med högstubbar skapas, minst 10 st/hektar. Klen gran lämnas för att bevara skiktning.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Lugnvik 29:1, Bjärtrå församling, Kramfors kommun

Åtgärd: Bevara lövskog, 10,6 ha.

Beskrivning: Lövdominerad skog. Jordmånen är brunjord, möjligen kan marken en gång varit brukad eller kalhuggen och en lövträdsgeneration har gett upphov till brunjordsprofilen. Det finns ett relativ högt inslag av grov björk och asp, liksom rikligt med lågor av sälg. Längs bäcken står grova granar. Skogen präglas av kraftig självgallring. Marken är täckt av lövlågor i olika stadier av nedbrytning. Det saknas dock riktigt gamla träd. Kalkkrävande växter som blåsippa

förekommer allmänt. I området finns doftticka, ullticka och rynkskinn. Området är till stor del en nyckelbiotop.

Målbilden är en ljus lövskog av asp och björk. Ett ökat ljusinsläpp gynnar gelelavar på asparna, insekter och den rika örtfloran på marken. Granens övertagande bromsas. Områdets centrala del som omger bäcken har de högsta naturvärdena idag lämnas orört.

Här gör vi en ljushuggning som innebär att vi gallrar ut gran. Grova granar huggs ut och klena granar under 12 cm i diameter lämnas för att bevara en skiktning i skogen. Alla aspar och tallar lämnas. Grov asp eller grov björk som måste fällas för maskinernas framkomlighet lämnas okvistade. Vi gör minst 85 högstubbar av gran. I den yngre delen längst bort från vändplanen kan vi göra en lätt gallring av klen björk.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Sörgraninge 4:1, Lilla Sakritsberget, Graninge församling, Sollefteå kommun

Åtgärd: Naturvårdsbränning och skapa naturmiljö. 2,9 ha.

Beskrivning: Det här är ett restaurerings- och förstärkningsområde på ca 2,9 ha med gallrad tallskog med en ålder av ca 100 år. Här finns grova, bredkroniga tallar och grova 100-åriga björkar. Fältskiktet är av lingon/blåbärstyp och området ligger i västsluttning. Allmänt ses brandstubbar som visar på brandhistorik. För övrigt finns det få strukturer. Centralt står en mycket grov 300-årig tall med spår av reliktbock. Området ingår i Sörgraninge mångfaldspark och ligger nära en nyckelbiotop på höjden och en planerad naturvårdsbränning.

Målbilden är att restaurera området och få till olikåldrig tallskog efter brand. Arter som gynnas är bland andra sotsvart praktbagge, brandskiktdyna, kolflarnlav och tretåig hackspett. Vi utför åtgärder så som urhuggning av gran och utglesning av tall, där de äldre grova tallarna friställs varefter området bränns.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Sörgraninge 4:1, Sakrisberget, Graninge församling, Sollefteå kommun

Åtgärd: Naturvårdsbränning och skapa naturmiljö, 11,4 ha.

Beskrivning: Området är till stor del nyckelbiotop och ingår i Sörgraninge mångfaldspark. Här finns en höjd med ljus tallskog som är påtagligt olikåldrig

och med spår av lång brandhistorik. Det finns ett högt inslag av mycket gamla tallar där många har brandljud efter flera bränder. Det finns även en yngre generation av slanig senväxt tall. Lavrikt fältskikt med grunt jorddjup längs stigen, med fynd av dropptaggsvamp, blå taggsvamp och orange taggsvamp.

Norr om nyckelbiotopen finns ett långsmalt lite fuktigare och delvis brandrefugialt område med i huvudsak gran och inslag av tall. I väster finns en sluttning med grov och hög tallskog med inslag av gran. Det finns tydliga spår av brand i form av brandstubbar. Huvudbeståndet består av ca 120 år gammal tallskog med högt inslag av mycket gamla tallar från en äldre generation som ofta har slutna eller öppna brandljud.

Målbilden är en ljus, luckig olikåldrig tallskog med rikligt av spår efter lågintensiv markbrand. Marksvampar som kräver trädkontinuitet och svagare markstörningar gynnas liksom alla arter som knyts till brandfält.

I den västra sluttningen som omfattar 4,5 ha hugger vi ut granen och de gamla grova tallöverståndarna markeras och frihuggs med en radie på ca 10 meter. Arbetet utförs maskinellt och maskinen går längs markerade stråk. Uttaget blir ca 35 procent.

En brandgata huggs upp i det fuktigare stråket längs områdets norra långsida. I övrigt begränsas branden av vägar. I nyckelbiotopen görs inget virkesuttag. Därefter gör vi en bränning av hela området, på totalt ca 11,4 ha.

Påverkade miljömål: Levande skogar, ett rikt växt- och djurliv samt sociala värden.

Knäsjön, Graninge församling, Kramfors kommun

Åtgärd: Naturvårdsbränning och skapa naturmiljö, 14,4 ha.

Beskrivning: Området omfattar tallskog på 14,4 hektar som har uppkommit efter brand. Det finns ett högt inslag av asp och björk. Området är mycket blockigt, med branta partier.

Det finns rikligt med spår av brand i form av brända stubbar och överståndare som bär tydliga brandljud. Den yngre generationen tall är relativt klen och slanig med dåligt utvecklade kronor, och står ofta stamtätt. Det finns ett relativt högt inslag av björk och små dungar av asp. Norra delen och längs myrkanten är inslaget av gran ca 50 procent. Området har varit föreslaget som naturreservat. Den angränsande nordsluttningen av berget är en nyckelbiotop.

Målbilden är en olikåldrig naturskog med rikligt av spår av brand och bränd ved. Upprepning av brandstörning. Den yngre tallgenerationen får med tiden brandljud. Hög andel björk kommer att underlätta etableringen av brandskiktdyna. Ökad solexponering av aspen kommer att gynna aspgelelavar. Andra arter som gynnas av åtgärden är bland andra tretåig hackspett, kolflarnlav och sotsvart praktbagge. Vi kommer att göra en utglesning av skogen där all gran huggs ut och tallen glesas ut med ca 25 procent. Totalt får uttaget av virke inte överstiga 50 procent. Därefter bränns området.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Bussjö 1:5 Ytterlännes församling, Kramfors kommun

Åtgärd: Skapa lövskog, 23,8 ha.

Beskrivning: Lövdominerad ungskog ca 35 år, med ca 75 procent björk och 25 procent gran (grandominerade delar har räknats bort). Fältskiktet är lågört och smalbladig grästyp. Fläckvis fuktig mark. Området angränsar mot frivillig avsättning söder om sjön och ett värdefullt lövskogsområde på 21hektar i norr (Ytterlännes-Högsta 1:24).

Målbilden är en ljus lövskog som förstärker angränsande lövskogsområde och frivilliga avsättningar med högre naturvärde. Vi utför maskinell gallring av gran och skapar ca 10 högstubbar/ha. Här gör vi en gallring med inriktning på gran.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Ytterlännäs Högsta 1:24, Ytterlännäs församling, Kramfors kommun

Åtgärd: Skapa lövskog och naturmiljö, 23,1 ha.

Beskrivning: Området är en sydsluttning med fältskikt av högörttyp som övergår till lågört i de högre partierna. Kalkpåverkad brunjord med örter som myskmåra, tibast, blåsippor och liljekonvalj. Troligen har marken någon gång varit öppen och brukad. Skogen är 65 år med en blandning av 5 procent tall, 18 procent gran och 77 procent lövträd.

I lövandelen finns ett högt inslag av asp och det finns tämligen allmänt även höga sälgar och trädformig rönn. Vi har gjort fynd av stor aspticka och lunglav. I söder angränsar ett ca 35 ha yngre lövskogsområde som också kommer att skötas för lövdominans. I den södra delen finns en angivelse om gammal fäbodvall, men det finns inga ursprungligs byggnader finns kvar.

Målbilden är en ljus lövskog med inslag av gran och gamla grova tallar. Den rika örtfloran gynnas och naturvärden knutna till lövskog utvecklas. Värdefull fågelbiotop. Vi utför maskinell urgallring av gran och skapar 10 högstubbar/ha. Aspar som måste fällas för maskinernas framkomlighet ska lämnas kvar.

Påverkade miljömål: Levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.